

Rechtskundig Weekblad

Verschijnt elken Zondag

Vereeniging zonder winstgevend doel

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

DE VERVLAAMSCHING VAN HET GERECHT EN DE HOUDING VAN HET RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

In het nummer van het « Journal des Tribunaux » van 3 dezer verscheen van de hand van Mr. Paul Struye een uitvoerig artikel gewijd aan het wetsontwerp op het gebruik der talen in gerechtszaken. Dit artikel houdt zich bijna uitsluitend bezig met de bespreking van de houding aangenomen door het « Rechtskundig Weekblad » in verband met dit zoo gewichtig vraagstuk en we kunnen dan ook de beweringen van onzen confrater niet zonder antwoord laten voorbij gaan.

Wat heeft Mr. Struye ons in zijn artikel te zeggen? Naar zijn meening is het volkomen ten onrechte dat onze redactie in vorige bijdragen heeft beweerd dat heel de beweging voor de vervlaamsching van het gerecht ten slotte enkel een strijd zou zijn voor den opbloei der Vlaamsche cultuur en dat dit doel volledig het streven der Vlaamsche juristen beheerschte. Volgens Mr. Struye zouden wij aan de Vlaamsche cultuur « een rol doen spelen die harer onwaardig is ». Inderdaad, zegt steller, de Vlaamsche juridische cultuur ontplooit zich meer dan ooit; er verschijnen meer Vlaamsche vonnissen dan vroeger, er verschijnen zelfs Vlaamsche boeken, wat kan men toch meer wenschen. Hoe onlogisch is het niet een wet met dwingende maatregelen te vorderen en de vrijheid aan banden te leggen onder voorwendsel de Vlaamsche cultuur te bevorderen, dan wanneer nu toch duidelijk blijkt dat onder het systeem der vrijheid deze cultuur met breedden wiekslag haar vaart naar de hoogste luchten ongehinderd kan ondernemen.

Als het meest sprekend bewijs van het heilzaam en deugdelijk karakter van ons tegenwoordig sys-

teem wijst Mr. Struye op..... het Rechtskundig Weekblad zelf. Hij overlaadt het met de grootste lofbetuigingen, noemt het een uitstekend tijdschrift met hoogstaande wetenschappelijke waarde... en wij voelen ons gansch verbaasd en onthutst zoo midden in de bloemen te worden geplaatst. Maar, vraagt Mr. Struye zich af, hoe is het toch mogelijk dat deze menschen die op alle gebied zich redelijk en objectief toonen, plotseling, als het gaat om het taalgebruik in gerechtszaken onhandelbaar worden en door middel van « des imputations méchantes et injustes » zich schrap zetten tegen de « moedige » pogingen der Heeren van de Senaatscommissie, die zich zoozeer beijveren « pour faire oeuvre d'équilibre et d'apaisement » !!! Ten slotte wordt de uitlag gevonden in de heerschende mentaliteit eigen aan Staline, Hitler en Mussolini, de verguizing van het individu, de mystiek van het ras...

* * *

Mr Struye is het type van den sophist. Wij hebben daarmede niet de minste kwade bedoeling. De sophisten te Athene waren menschen met zeer groote hoedanigheden. Scherp verstand, doordringende dialectiek, schitterende stijl, groote welsprekendheid en meeslepende overtuigingskracht, dit alles was hun eigen. Bij de Atheensche bevolking hadden zij heel wat meer prestige dan dien armen en naïeven Socrates die zoo dwaas was te luisteren naar « inwendige stemmen » en te gelooven in de « wetten » ! Mr. Struye heeft al de hoedanigheden van de sophisten en bij de meeste hedendaagsche Brusselaars zal ook zijn woord een heel wat diepe-

ren indruk maken dan dit van die onredelijke en moedwillige flaminganten, die hersenschimmen na-loopen en vechten tegen windmolens.

Doch, ter zake, Confrater. Gij vergist U volledig, zoowel omtrent ons denken als omtrent ons doen en gij vergist u vooral omtrent de werkelijkheid waarin onze strijd gevoerd wordt. Wij zijn geenszins geïllumineerde dweepers en onverantwoordelijke rederijkers die, zooals u beweert, zich bepalen bij apodictische bevestigingen. Wij zijn integendeel realisten, die met onze beide voeten in de werkelijkheid staan. Die werkelijkheid, die ieder objectief mensch, te Brussel beter dan elders, zal kunnen waarnemen, is de langzame maar voortdurende op-slorping van het Vlaamsche element in ons land door de Vlaamsch-vijandige krachten.

In hetzelfde « Journal des Tribunaux » van 3 Februari l.l., waarin het artikel van Mr. Struye verscheen, vindt men op de laatste bladzijde een overzicht van de vorderingen welke de Fransche taal in de laatste tien jaren gemaakt heeft te Brussel en omstreken en er wordt triomfantelijk op gewezen dat er, volgens de laatste volkstelling, eene winst van ongeveer 15 % voor het Fransch te boeken valt. 15 % op tien jaar ! Wat zal ons in deze omstan-digheden de toekomst voorbehouden ?

Wat te Brussel gebeurt geschiedt over heel de breedte van de taalgrens en het voorbeeld der hoofdstad werkt aanstekelijk in de overige Vlaamsche steden. Wij weten nu wel dat men deze gegevens van de volkstelling en van de taalstatistiek niet volledig ernstig moet opnemen, dat de geweldigste pogingen werden aangewend om de menschen te beïnvloeden en dat niets werd nagelaten om die statistieken, tegen de werkelijkheid in, zoo gunstig mogelijk voor het Fransch te doen uitkomen. Doch in elk geval staat de Vlaamsche gemeenschap voor een gevaar dat volledig haar leven bedreigt. Dit gevaar wordt aangewakkerd door alle mogelijke officieele instellingen die zonder verpoozen ijveren om overal de Fransche taal over de Vlaamsche te doen zegevieren. Het wordt aangewakkerd door een systematisch saboteeren van de reeds zoo uiterst zwakke taalwetten welke de Vlaamsche gemeenschap, na homerischen strijd en na oneindige concessies, dan toch heeft kunnen veroveren. Dit gevaar wordt vooral dreigend door het voorbeeld van de hogere standen. Het feit dat gedurende honderd jaar we in ons land geen hooger Nederlandsch onderwijs gekend hebben en de invloed van de hogere burgerij die, vooral sedert de Fransche bezetting, zich volledig heeft ingeleefd in de Fransche beschaving, hebben voor gevolg gehad dat in ons land de overgrootste meerderheid van al wie aanzien heeft, van al wie fortuin bezit,

van al wie studies deed, zich bedient van de Fransche taal.

Het onderscheid tusschen de sociale groepen is nu eenmaal niet te vermijden. De lagere standen trachten steeds de hogere te benaderen, terwijl de hogere gesloten blijven en slechts moeilijk genaakbaar zijn voor hen die uit mindere middens komen. Dit onderscheid bestaat in elk land en het is juist daardoor dat de hogere klassen zulk een geweldig invloed uitoefenen op de beschaving van een volk. Zij zijn het voorbeeld. Zijn zijn het type van het hooger leven der gemeenschap. Zoo ver komen als zij, zich een hogere beschaving eigen maken, is het doel van elken mindere. Deze invloed der hogere standen en der cultuurmenschen op de algemeenheid der bevolking is uiterst gelukkig. Onwillekeurig, meestal zonder dit inzicht te hebben, of zonder dit gevolg te wenschen, verspreiden zij door hun voorbeeld de meer verfijnde beschaving, de kunst en de wetenschap in de volksmassa en bewijzen haar aldus een onschatbaren en heilzamen dienst.

Hoe is nu de toestand in ons land? Hetzelfde standenonderscheid doet zich voor, maar met dit verschil dat het zich kenmerkt niet hoofdzakelijk door verfijning, beschaving, grootere ontwikkeling, doch vooral door het gebruik eener vreemde taal die de gewone menschen niet begrijpen, en niet kunnen begrijpen.

Al wie in zich energie voelt, al wie zich gedreven voelt om tot de hogere standen op te klimmen, ziet maar één moeilijkheid te overwinnen : de kennis der Fransche taal. De eenvoudige mensch in het Vlaamsche land heeft de rotsvaste overtuiging dat wanneer eenmaal zijn kinderen de Fransche taal machtig zijn, zij van zelf behooren tot een hogere gemeenschap en voor hen het sociale vraagstuk in groote mate is opgelost. Dat er iets meer vereischt is dan de kennis der Fransche taal wordt niet ingezien. Alles wordt aan deze kennis opgeofferd. De onschatbare weldaden die kunnen geput worden uit de Nederlandsche cultuur, een bron waaruit ons volk rechtstreeks kan drinken, zijn noch gekend, noch zelfs vermoed en er worden aldus in Vlaanderen geslachten gekweekt die na jarenlange inspanning een zeer betrekkelijke kennis van het Fransch hebben weten te verwerven, doch die voor het overige op het gebied van algemeene cultuur, buitengewoon laag staan, die niet lezen, zich niet ontwikkelen, die op alle gebied geweldig oppervlakkig zijn en die als beschavingswaarde niet meetellen, al hebben ze de overtuiging dat ze door de kennis van het Fransch, tot de hoogst mogelijke cultuurverfijning zijn gekomen.

Deze pijnlijke toestand wordt zelfs zeer weinig

beseft in ons land. Men verwacht steeds de nuttige kennis van een vreemde taal, — die niet genoeg kan aangemoedigd worden, — met de vervreemding van eigen aard die hier geldt als de onontbeerlijke voorwaarde voor hooger leven.

De juristenstand is nu een midden waarin men in het Vlaamsche land zooveel van die vertegenwoordigers vindt van menschen die hun eigen aard vreemd zijn geworden, die elke verfijnde uitdrukingskracht in eigen taal hebben verleerd zonder nochtans het wezenlijk taalgevoel der vreemde taal te beheerschen. Zij beseffen geenszins hun eigen minderwaardigheid.

Die juristenstand oefent nu echter in ons hedendaagsch leven een zeer belangrijken invloed uit. Naast hun juridische activiteit vindt men bij de advocaten het grootst aantal politieke mandatarissen uit alle openbare lichamen. Wie eenmaal tot de juristenstand wil behooren, wie zich geroepen voelt een rol te spelen in het publiek leven, wil dan ook eerst en vooral alles aan de kennis van het Fransch ondergeschikt maken.

Juridische kennis, breede internationale cultuur, scherpe logische zin, verfijnde stijl, dit alles wordt volstrekt bijkomstig; tot voor enkele jaren trachtte de student in de rechten en de jonge advocaat zich eerst en vooral uitsluitend te bekwamen in Fransche taalkennis en verwaarloosde hij daarom al het overige. Dit is de toestand waarmede wij thans moeten afrekenen en deze toestand heeft niet enkel voor gevolg dat daardoor de juristen, uit oorzaak van de taalbarrière, volledig in de onmogelijkheid gesteld worden een werkelijken invloed op het volk uit te oefenen, doch tevens dat door hun voorbeeld de ontaarding en daardoor het zakken van het algemeen cultureel niveau steeds erger wordt.

Wie dit euvel niet ziet is blind voor de werkelijkheid en kan stellig niet beweren een gezond begrip te hebben van de sociale behoeften en van de nooden der cultuur van een volk. Want dit blijkt zoozeer uit het artikel van Mr. Struye, cultuur wordt verward met de prestaties van enkele menschen, die den ongemeenen moed hebben in de benarde omstandigheden, waarin het Vlaamsche volk leeft, zich af te scheiden van heel het geestelijk leven dat zich in het Fransch uitdrukt, tegen den stroom op te roeien en werken voort te brengen, die slechts de eerste peilers zijn waarop de werkelijke Vlaamsche cultuur in de toekomst zal kunnen steunen. Doch het doel dat wij nastreven, datgene dat wij als cultuur van ons volk beschouwen is volstreekte harmonie op het gebied van beschaving en van algemeen geestesleven tusschen de ontwikkelde standen en de onthuisende krachten. Dat het streven naar hooger van onze jongeren niet

zou belemmerd worden door de kloof van het taalverschil, dat zij zooals bij elk ander volk geen dubbele inspanning zouden moeten leveren ten nadeele van hun normale ontwikkeling, dat het voorbeeld van diegenen, die meer zijn en meer weten, weldadig zou inwerken op de eenvoudige menschen en iets zou bijbrengen tot hun geestelijke verheffing, daarin zien wij de essentieele kenmerken van het begrip: cultuur. Doch dat is dan heel wat anders dan het verschijnen van één enkel Vlaamsch juridisch tijdschrift tegenover honderden Fransche en de uitgave van een paar Vlaamsche boeken, die, hoezeer ze ons ook verblijden, nog steeds onmiddellijk overstroomd worden door de productie in de Fransche taal.

Wanneer nu eerst en vooral het onderwijs van ontzaglijk belang is voor de ontwikkeling der cultuur, is het ook stellig dat in dit land het rechtswezen misschien van nog grooter gewicht is, omdat het onrechtstreeks aanzienlijke deelen van het cultureel leven bestrijkt. Een Fransch handelsgeacht b.v. slaapt na zich de volledige verfransching van de handelscorrespondentie met de belangrijke gevolgen die er aan verbonden zijn. Een Fransch burgerlijk recht bestendigt de verfransching van de burgerrechtelijke verhoudingen en het notariaat en doet de meening doordringen tot in de simpelste geesten dat wanneer het om iets ernstigs en gewichtigs gaat het Fransch onontbeerlijk is; juristen, die in zoo groot aantal in de politiek staan brengen daar ook hun Franschenkende mentaliteit op het voorplan en oefenen aldus wederom onrechtstreeks een ontzaglijken invloed uit, uiterst nadeelig voor het Vlaamsche wezen. Dat er geen degelijke en gezonde culturele verhouding mogelijk is zolang dit niet verandert zegt toch het gezond verstand.

Kan deze toestand nu spontaan veranderen, zonder wettelijke tussenkomst door de aantrekingskracht alleen van het Vlaamsch geestelijk leven?

Wanneer in ons land onze beide culturen moesten strijden met gelijke wapenen, wanneer enkel de degelijkheid tot criterium werd genomen, zouden stellig de Vlamingen niets te vreezen hebben en dan zouden wij niet ongerust zijn over den uitslag van dergelijke competitie.

Ongelukkiglijk zijn er andere factors in het spel, factors die onmogelijk met geestelijke wapenen kunnen overwonnen worden: sleur, gemakzucht en belang. Deze struikelsteen kunnen enkel en alleen door de macht van de wet, door het ingrijpen van staatswege ten voordeele van de Vlaamsche cultuur, worden uit den weg geruimd. Het is voor zoovele juristen lastig hun taak, die ze sinds geruimen tijd in het Fransch verrichten, in de toekomst in het

Nederlandsch te vervullen; het eischt immers altijd een pijnlijke inspanning iets aan den bestaanden slenter te wijzigen; het eigenbelang voor wat betreft benoemingen en dergelijke aangelegenheden, vereischte tot nog toe zoozeer uitsluitend de kennis van het Fransch en hoe bitter weinig belang werd er aan de kennis van het Nederlandsch gehecht? Hoe zou dan de toestand zich spontaan kunnen wijzigen? Zal het verschijnen van een Nederlandsch boek, dat degelijker zou zijn dan een Fransch boek, over dezelfde stof, onze juristen aanzetten iets te gaan woelen voor de Nederlandsche kultuur? Iedereen weet toch dat dit niet het geval zal zijn.

Daarom is de wet er noodig. De staat heeft als plicht te zorgen voor de kultureele behoeften van het volk en daartoe alle vereischte maatregelen te nemen. Dit is dan ook het eenige middel om de juristenwereld invloed te doen uitoefenen op de Vlaamsche kultuur. De hefboom van het eigenbelang, die zoo almachtig sterk is, moet omgezwenkt worden in de andere richting. Wanneer voor de benoemingen in de magistratuur een Nederlandsch diploma van het doctoraat in de rechten zal vereischt zijn, wanneer in de toekomst de jongere advocaten zullen verplicht zijn in het Nederlandsch te pleiten, dan legt het welbegrepen belang hun op in het Nederlandsch te studeeren, zich de Nederlandsche wetenschappelijke litteratuur eigen te maken; dan beginnen zij in het Nederlandsch te denken, dan zijn ze gewonnen voor onze Nederlandsche kultuur. En wanneer die juristen in de toekomst zich dan heelemaal uitleven in de Nederlandsche taal, zullen ze op alle gebied een voorbeeld stellen dat, gezien de hooge plaats die de juristenstand in onze maatschappij inneemt, een geweldigen invloed op het volk zou uitoefenen.

Dat is het doel dat nagestreefd wordt met de wet die de Kamer gestemd heeft. Daarom is het dat de tijdelijke concessies, die in de Kamer gedaan zijn geworden, zonder belang zijn op voorwaarde dat na de overgangsmaatregelen de toekomst ten volle worde verzekerd.

Mr. Struye zal ook wel in geweten niet kunnen beweren dat het doel anders zou te bereiken zijn.

Wat heeft hierbij het tijdelijk ongemak voor enkele magistraten of advocaten te beteekenen. De verkregen rechten zijn op breede wijze beschermd door het wetontwerp van de Kamer. Verder kan onmogelijk gegaan worden.

In een bijdrage verschenen in het Rechtskundig Weekblad van de hand van onzen confrater Mr. De Swarte werd het zoo duidelijk in het licht gesteld: het oordeel van de advocaten zelf over deze wet is bijzaak. Men beweert verkeerdelijk dat de advocaten de woordvoerders zouden zijn van de rechts-

onderhoorigen en de opinie van de advocaten vertolkt geenszins de meening der burgers. Dit postulaat zou slechts waar zijn wanneer onze confraters bewust waren van hun socialen plicht. Zij zijn echter van dien plicht volkomen afgeleid door vooroordeel, eenzijdige vorming, traditie en eigenbelang. Dan wanneer de advocaten in groote meerderheid in ons land Franschtalig zijn, zijn de Vlaamsche en Waalsche rechtsonderhoorigen in bijna gelijk getal eentalig. Daaruit volgt, zegt Mr. De Swarte, dat het eenvoudig werraad is de meening der rechtsonderhoorigen te willen afleiden uit de mentaliteit der advocaten. Beide belangen zijn volstrekt tegenstrijdig.

Voor ons, Vlaamsche juristen, telt enkel het belang onzer kultuur. Dat ter bescherming van dit belang, van die cultuur de wet onontbeerlijk is, werd erkend door de eenparige stemming van al onze Vlaamsche volksvertegenwoordigers, tot welke partij zij ook behooren. Wij ontzeggen daarom aan wie ook die niets voelt voor de Vlaamsche kultuur, die er wezensvreemd aan is en die haar doelstelling niet begrijpt, het recht den eenparigen wil van de Vlaamsche volksvertegenwoordiging tegen te spreken. Wie zich daartoe leent pleegt uit eigenbelang of uit onbegrip onvaderlandsch werk.

Daarom zou het Mr. Struye ook begrijpelijk moeten worden dat in geen enkel geval een Vlaming de minste wijziging zou kunnen dulden aan den tekst van het wetsvoorstel gestemd in de Kamer, dat reeds een transactie was. Wij hadden stellig gehoopt dat de Senaat den toestand naar werkelijkheid zou inzien; wij hadden verlangd dat in breede verzoeningsgezindheid de wet in den Senaat wlot en gemakkelijk zou goedgekruud zijn geworden. Doch, wanneer de Senaat de houding aanneemt te spotten met den eenparigen wil van al de Vlaamsche volksvertegenwoordigers, hoe zou men het dan aan de Vlamingen kunnen verwijten dat zij rechtstreeks tot het volk gaan, dat zij het in de pers en in volksvergaderingen trachten te overtuigen van den aanslag die beraamd wordt op zijn bestaan.

De vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool was een probleem dat nog heel wat vreemder was aan de volksmentaliteit dan de vervlaamsching van het Gerecht. Toch heeft de Vlaamsche gemeenschap het belang van dit vraagstuk begrepen en onweersstaanbaar recht geëischt. En als het moet zal de actie voor de vervlaamsching van het gerecht nog met meer kracht dan deze voor de Gentsche Hoogeschool worden doorgezet, omdat zij niet minder belangrijk is dan de eerste.

Dat Mr. Struye niet beseft dat deze houding de eenige mogelijke is, verwondert ons wel eenigszins wanneer wij terugdenken aan de vroegere artikels,

die Mr. Struye in het « Journal des Tribunaux » aan dit vraagstuk wijdde. Terwijl zoovele van zijn confraters van heel het vraagstuk volstrekt niets begripen, heeft hij toch steeds getracht de kwestie op redelijke wijze te beoordeelen en heeft hij zelfs in sommige zijner artikels zeer ware en zeer goede dingen gezegd. Was hij het niet die het vorige jaar aan Mr. Wijnen dit klinkende antwoord gaf waarbij hij de Franschsprekende minderheid in Vlaanderen gelijkstelde met de Franschsprekende elite in het vroegere tsaristische Rusland en die dus het ééntalig karakter van Vlaanderen volkomen erkende terwijl hij zich hoofdzakelijk beijverde om den toestand voor zijn Franschsprekende confraters te Brussel zoo gunstig mogelijk te maken.

Mr. Struye schijnt thans dit gezond begrip eenigszins verloren te hebben en hij zal zelf misschien verrast zijn over de tegenspraak die hij zou ontdekken tusschen zijn vroegere artikels en zijn laatste bijdrage.

Bij ons zal men echter geen tegenspraak vinden. Juist omdat onze houding niet ingegeven is door sophistische beweegredenen maar door de diepdoorvoelde nooden van ons volk. En wanneer wij als realisten eerst en vooral, door wettelijke tusschenkomst, nieuwe gunstige voorwaarden willen scheppen voor de gezonde ontwikkeling van ons geestelijk leven, berust ten slotte onze rotsvaste overtuiging van den uiteindelijken zege der Vlaamsche gedachte op het betrouwen dat wij hebben in de hooge gaven, in den kloeken geest van de Vlaamsche gemeenschap. Wanneer men de prestaties nagaat welke thans in de allerongunstigste voorwaarden door de Vlamingen worden voortgebracht, dan beklamt ons geen ongerustheid voor de toekomst en dit betrouwen in de Vlaamsche waarde en in den Vlaamschen geest mag men nu al of niet betitelen als « mysticisme van het ras », dit besef zal in elk geval de gist zijn en blijven van ons denken en ons handelen.

DE REDACTIE.

DE NIEUWE REGELING VAN PROCEDUUR

De datum van 15 Februari 1935 is van aanzienlijk belang voor al degenen die deelachtig zijn aan de rechtspraktijk. Ingevolge een reeks koninklijke besluiten, genomen in uitvoering van de volmachtenwet, werden er op dezen datum een groot aantal nieuwe regelen van proceduur van toepassing, die volkomen breken met menige traditioneele opvatting. Wat beloven deze nieuwe regelen ons voor de toekomst?

Dat de twee koninklijke besluiten van 13 Januari, aangevuld door het laatste besluit van 6 Februari, talrijke zeer gelukkige maatregelen bevatten, die onze rechtsbedeeling in groote mate zullen verbeteren, zal zonder twijfel worden toegegeven door iedereen die in de rechtspraktijk staat. Dat er echter ook meerdere onvolmaaktheden in voorkomen en ook enkele uiterst betreurenswaardige en zelfs zeer gevaarlijke dingen, schijnt ons even onbetwistbaar.

Tusschen de gelukkige maatregelen komt in de allereerste plaats de uitbreiding van de bevoegdheid van de Vrederechters. Dat zij in de toekomst zullen kunnen vonnissen in alle zaken tot een bedrag van 5000 frank is uiterst verheugend en zal de Rechtbank van eersten aanleg ontlasten van een hoop kleine gedingen die den goeden gang van zaken belemmerden. Is dit cijfer van 5000 frank de beste grens die had kunnen gekozen worden? Naar mijn oordeel zeker niet.

In vroegere voorstellen was er gewag gemaakt van een uitbreiding van de bevoegdheid der Vrede-

rechters tot 10.000 frank. Naar mijn meening zou deze som volkomen in overeenstemming geweest zijn met de behoeften van dezen tijd. In haar verslag aan den Koning zegt de regeering, dat het hoofdzakelijk haar doel geweest is de regelen van de proceduur in verband te brengen met de vermindering van de koopkracht die sedert 1876 is ingetreden en met de muntdevaluatie, welke in 1926 werd verwezenlijkt. Het is zeer te betreuren dat de regeering niet gemeend heeft iets anders te moeten nastreven dan dit mechanisch werk van aanpassing. Inderdaad, het kan niet ernstig ontkend worden dat sinds 1876 de mentaliteit van de menschen en de gebruiken van onze bevolking in belangrijke mate gewijzigd zijn geworden. De bevolking heeft thans een volledig ander inzicht dan vroeger in talrijke economische aangelegenheden en vooral een volledig ander begrip van geldwaarde. De eenvoudigste mensch is gewoon aan heel wat meer comfort dan vroeger, er wordt veel gemakkelijker geld uitgegeven dan destijds en de strenge geest van spaarzaamheid, zooals die in de jaren 70 bestond, is bij onze hedendaagsche medemenschen niet terug te vinden. De oorlog en de geweldige gebeurtenissen die er het gevolg zijn van geweest hebben hieraan schuld. Men mag het verdwijnen van de vroegere mentaliteit betreuren, het is in elk geval een feit waarmede men rekening dient te houden. En het ware dan ook ten zeerste wenschelijk geweest dat de regeering hieraan de wettelijke teksten had

trachten aan te passen. In dien zin ware de uitbreiding van de bevoegdheid der Vrederechters tot 10.000 frank volkomen gerechtvaardigd geweest. Hun vaderlijke, snelle en toch degelijke rechtspraak, die zoozeer ieders vertrouwen geniet, zou er in gelukken gansche reeksen zelfs belangrijke betwistingen definitief op te lossen en de mogelijkheid van beroep voor alle zaken boven de 1000 frank zou een waarborg geweest zijn, die iedereen zou hebben gerustgesteld. Hieraan ware echter het nadeel verbonden geweest dat voor vrij belangrijke zaken tusschen de 5 à 10.000 frank verplaatsingen zouden vereischt zijn geworden naar verre Vrederechten op den buiten, wat de taak van de balie in deze gedingen ten zeerste zou bemoeilijkt hebben. Alles tezamen genomen is dus het cijfer van 5.000 frank een middengetal dat wel algemeen voldoening zal geven.

Dat tevens aan de Vrederechters de volledige rechtspraak is opgedragen over alle hoegenaamde huurgeschillen, hoe groot het bedrag van de vordering ook zijn mag, is eveneens een zeer gelukkige bepaling. Zij was reeds sedert langen datum voorbereid en sedert jaren oordeelden de Vrederechters in de achtereenvolgende huishuurwetten en, nadien, in de wetten tot herziening en tot verbreking van huurceelen, over de allergewichtigste aangelegenheden betreffende huurcontracten. Het is dus logisch dat thans definitief alle hoegenaamde huurbetwistingen aan de Vrederechters worden onderworpen en dat ze dan ook zullen beslissen over vragen tot uitzetting uit zonder recht bewoonde plaatsen, die thans meestal werden beslecht door den Heer Voorzitter der Rechtbank zetelende in kortgeding. In het vervolg zullen alle huurgeschillen bij de Vrederechten geconcentreerd zijn. Dit is goed.

Dat de grens van de zaken, waarover de Vrederechters in hoogsten aanleg oordeelen, vastgesteld werd op 1000 frank zal wel door niemand worden afgekeurd en de nieuwe vereenvoudigde proceduur, die voor deze laatste gedingen voorzien is geworden, mag begroet worden als een flinke durf van de regeering, die wij kunnen beschouwen als een eerste breede bres die geschoten wordt in de vermolmden schans van onze archaïsche proceduur. In het verslag aan den Koning zegt de regeering dat deze eenvoudige en snelle rechtspleging voor de kleine zaken beschouwd wordt als een belangwekkende proefneming waarin de wetgever voor de toekomst nuttige wijzigingen hoopt te vinden. Wij twifelen er niet aan of de practijk zal uitwijzen dat op denzelfden weg met snelle schreden dient voortgegaan.

Hetgeen vooral belangrijk is bij deze nieuwe maatregelen is dat het gerecht volledig zijn karak-

ter van lijdelijkheid verliest. We zien thans den griffier de partijen oproepen voor de verschijning, ze verwittigen van de vaststelling der zaken, zorgen voor de beteekening van de vonnissen en dus in zeer grootte mate bijdragen tot een spoedige en degelijke afwikkeling van het proces. In dien zin zijn voor de toekomst nog talrijke en heilzame hervormingen te verwachten.

Het facultatief karakter van de tusschenkomst der pleitbezorgers in de zaken van beroep tegen de vonnissen der Vrederechten is een uitstekende innovatie met verstrekkende draagkracht.

De nieuwe bepalingen in zake gedingen tot onderhoudsgeld van allen aard en het toepassen van de vereenvoudigde proceduur voorzien in het koninklijk besluit van 6 Februari op al deze processen, zal heel wat pijnlijke en onrechtvaardige toestanden uit de wereld helpen.

Er is dus zeer veel goeds in deze koninklijke besluiten en de genomen maatregelen zouden de algemeene goedkeuring meegedragen hebben, ware het niet dat ze naast die goede ook enkele volkomen verderfelijke bepalingen bevatten, waarvan de nadelen onmiddellijk door ieder dienen in het licht gesteld te worden, opdat de regeering aan de genomen besluiten onverwijld de noodige wijzigingen zou kunnen toebrengen, — wat in dezen tijd van volmachtsbesluiten trouwens als iets zeer gewoons voorkomt.

Twee bepalingen die ieder practisch jurist onvoorwaardelijk zal afkeuren zijn deze die betrekking hebben tot het verleenen van bevoegdheid aan de Vrederechters voor het beoordeelen van de kleinere handelszaken, alsook de beslissing die het cijfer van den hoogsten aanleg voor de burgerlijke rechtbanken en de rechtbanken van koophandel brengt op 12.500 frank.

Hoe is men toch op dit ongelukkig gedacht kunnen komen, de Vrederechters te laten oordeelen over alle hoegenaamde handelsbetwistingen tot een bedrag van 1000 frank. Eerst en vooral dient in aanmerking genomen dat tengevolge van de ruime uitbreiding van hun overige bevoegdheid de Vrederechters in de toekomst ruimschoots de handen vol zullen hebben en dat er alleen om die reden reeds stellig geen aanleiding bestond deze magistraten nog te gelasten met een groote reeks handelsbetwistingen. Maar afgezien van deze beschouwing gaat deze maatregel gepaard met de allergrootste nadelen. In de toekomst zal men dus voor alle wissels tot een beloop van 1000 frank moeten dagvaarden voor de Vrederechters. Het wisselrecht is nu een zeer speciaal gebied, waarin voortdurend allerlei subtiële moeilijkheden voorkomen, die zelfs voor specialisten, zooals de referendarissen bij de Handelsrecht-

banken, heel wat studie en inspanning vereischen. De wissel van 500 of van 1000 frank is daarbij een handelsdocument dat over het algemeen niet op zichzelf staat, doch dat deel uitmaakt van een reeks gelijkaardige stukken, die meestal betrekking hebben op een belangrijke handelsdaad met al de mogelijke betwistingen die dergelijke handelsverrichtingen vergezellen. En hoeveel belangrijke geschillen betreffende het maritiem recht zullen thans niet aan de Vrederechters moeten onderworpen worden, een stof die zoo speciaal is en waarvan deze magistraten noodzakelijk niet op de hoogte kunnen zijn. Het is niet zeldzaam dat voor onze Rechtbanken van Koophandel de meest ingewikkelde juridische stellingen worden uiteengezet, naar aanleiding van een betwisting betreffende ligdagen of overligdagen, die slechts gaat over een bedrag van een paar honderden franks. De beginselen die hierbij in het spel zijn, kunnen in andere gedingen tot ontzaglijke bedragen belooopen, doch de principieele waarde op zuiver juridisch gebied is in beide gevallen volstrekt dezelfde.

Dit alles zal nu in de toekomst moeten gepleit worden voor Vrederechters, die allermint met deze aangelegenheden vertrouwd zijn en die, in de landelijke cantons, zeer dikwijls sinds lange jaren nooit meer van een wissel hebben hooren spreken en die meestal niet nauwkeurig weten wat overligdagen beteekenen. De advocaten die soms naar aanleiding van een geding van enkele franks belangrijke juridische opzoekingen moeten doen en uitvoerige besluiten in rechte moeten opstellen, zullen daarbij verplicht worden tot gedurige en lastige verplaatsingen naar allerlei kantongerechten. Zal dit alles bevorderlijk zijn voor een goede rechtspraak?

En welk is nu de bedoeling van de regeering bij het in leven roepen van dit zonderling stelsel? In de memorie van toelichting wordt gezegd dat het er om te doen is de kosten te verminderen. Maar om welke reden kon men deze vermindering van kosten niet even goed toepassen bij onze handelsrechtbanken? Kon ook daar de bijzondere procedure, die men heeft voorzien voor de Vredegerechten, niet van toepassing gemaakt worden? Het zou alles even snel, even eenvoudig en even goedkoop gegaan zijn, mief dit enkel verschil dat de handelsbetwisting volledig binnen haar kader zou gebleven zijn en dat men zou gepleit hebben voor specialisten die nauw-

keurig op de hoogte zijn van alle bijzonderheden dezer zoo ingewikkelde en moeilijke stof.

Wat ook ten stelligste afkeuring verdient is de bepaling dat de rechtbanken van eersten aanleg en van koophandel zonder beroep oordeelen over alle betwistingen tot 12.500 frank. Het heeft werkelijk geen zin dat men bij de Vredegerechten het beroep mogelijk maakt vanaf 1001 frank, terwijl voor alle betwistingen tusschen 5.000 en 12.500 frank het beroep volkomen wordt uitgesloten. Deze beslissing is onbillijk en ze is gevaarlijk. Ofwel heeft het beroep nut, ofwel heeft het er geen. Wanneer het nut heeft — en dit zal wel niemand ernstig betwisten — dient het in zoo breed mogelijke mate aan elken rechtzoekende gewaarborgd te worden en dan is het niet aan te nemen dat men van den eenen kant de belangen van iemand, die procedeert voor een paar duizend frank, onderwerpt eerst aan het oordeel van den Vrederechter en daarna aan het oordeel van de drie magistraten, die de beroepsrechtbank vormen, terwijl een ander pleiter, waarvan de som van 12.500 frank soms het heele fortuin kan uitmaken, zich in zeer delicate zaken op definitieve wijze zou moeten neerleggen bij de meening van een eenig rechter, die over zijn geval zou beslist hebben. Het beroep is een zekerheid voor den rechtsonderhoorige, het is tevens een geruststelling voor den magistraat, het is eindelijk de allerbeste waarborg voor een goede rechtspraak. Dit recht van beroep op zoo geweldige en zoo onredelijke wijze inkrimpen is zoo uitermate betreurenswaardig dat al de juristen er eensgezind en hardnekkig bij de regeering zouden moeten op aandringen opdat de genomen maatregel onverwijld worde gewijzigd.

Het feit dat de regeering volmondig verklaard heeft dat de nieuwe regelen hoofdzakelijk een experiment zijn, waaruit voor de toekomst dient geleerd te worden, stelt ons eenigszins gerust. De practijk zal zeer spoedig de hierboven aangeduide nadeelen zoo sterk doen naar voren komen, dat wijzigingen zich zullen opdringen. Doch wanneer de juristen van den beginne af klaar en duidelijk hun meening te kennen geven, is er hoop dat binnen kort het kaf van het koren zal gescheiden worden; dat men de goede maatregelen zal behouden en zal uitbreiden, terwijl de beslist verderfelijke zullen worden opgeheven.

René VICTOR.

PAS VERSCHENEN in de

VLAAMSCH RECHSKUNDIGE BIBLIOTHEEK

uitgegeven door het "RECHTSKUNDIG WEEKBLAD"

Dr. Maria DE LANGHE. — De Italiaansche "Stato corporativo". — De Italiaansche theoretici tegenover de fascistische werkelijkheid.

(met een voorwoord van Prof. Dr. VAN GOETHEM).

Uitgave "DE SIKKEL", Kruishofstraat, 223, ANTWERPEN.

== PRIJS : 18 FR. ==

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9e Kamer. 3 November 1934.

Voorzitter : M. de Vos.

Raadsheeren : H.H. De Lantsheer en Ernst de la Graete.

Advocaat-Generaal : M. de Vooght.

Pleiters : Mters Fernand de Wolf en Borginon.

GEBRUIK DER TALEN IN GERECHTSZAKEN. — AKTE VAN BEROEP IN STRAFZAKEN. — FRANSCHES AKTE IN VLAAMSCHES RECHTSPLEGING — GELDIGHED.

Wanneer in eersten aanleg de rechtspleging in de Nederlandsche taal gevoerd werd en de betichte door een akte in het Fransch opgesteld, beroep heeft aangezekend, moet deze akte als geldig aanzien worden daar de wet hier enkel de rechten der verdediging heeft willen vrijwaren en tevens omdat de akte van beroep niet als een gewone akte van rechtspleging moet aanschouwd worden, doch zelf een nieuwe vordering inleidt.

Op. Min. en S. t/ T.

I. Wat betreft de ontvankelijkheid van het beroep door betichte ingesteld ;

Aangezien de burgerlijke partij beweert dat de akte van beroep door betichte ter griffie van eersten aanleg geteekend op 1 Februari 1934, nietig moet verklaard worden, om reden die akte in de Fransche taal is opgesteld, dan wanneer voor de rechtspleging in eersten aanleg, het vonnis daar in begrepen, de Vlaamsche taal is gebruikt geweest ;

Aangezien deze bewering steunt op de samengeordende wetten van 3 Mei 1889 en 22 Februari 1908, die volgens de burgerlijke partij in zulk geval het gebruik der Nederlandsche taal voor de akte van beroep zouden opleggen op straf van nietigheid ;

Overwegende dat die wetten voor eenig doel hebben de rechten der verdediging te beschermen, dat aldus de nietigheid van de betwiste akte, zelfs moest zij er uit volgen, niet van openbare orde is en alzoo die nietigheid niet kan aangehaald worden, dan indien betichte zelf zich daarop beroept. (Verbrekingshof 28 Juli 1890, B. J. fol. 1230, idem, 12 December 1890, B. J. 1891. fol. 711.) ;

Overwegende dat eene akte van beroep voor doel heeft het geding op nieuw te laten behandelen en moet aanzien worden als het intreden van een nieuwen aanleg en niet alleenlijk als eene akte van de rechtsoverdracht ; dat, bijgevolg zij een verdedigingsakte uitmaakt voor dewelke de betichte vrij blijft de Vlaamsche of Fransche taal te gebruiken, zooals hij het tot zijne verdediging nuttig acht ;

Aangezien art. 21 van de wet van 21 December 1930, dat art. 8 der wet van 3 Mei 1889 aanvult, heeft uitgelegd te worden als eene afwijking van een algemeenen regel in strafzaken ;

II. zonder belang.

Om deze beweegredenen,

Het Hof,

Verklaart het beroep van betichte in de Fransche taal opgesteld ontvankelijk en verwijst de burgerlijke partij tot de kosten van het tusschen geschil ;
..... zonder belang.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN.

6 December 1934.

Voorzitter : M. de Schaetzen.

Rechtters : MM. Frère en Ulrix.

Op. Min. : M. Thone.

ECHTSCHIEDING. — VERLATING. — BELEEDIGING.

Het feit dat een echtgenoot zijn beide minderjarige kinderen in den nood heeft achtergelaten is geen rechtstreeksche gewelddaad of belediging tegenover de echtgenoot.

Het verlaten der echtelijke woning vormt slechts een grond tot echtscheiding, wanneer deze daad gepleegd werd in omstandigheden die eene belediging voor den verlaten echtgenoot uitmaken.

D. t/ V.

Gehoord aanlegster in hare middelen en besluiten ;

Herzien het vonnis dezer rechtbank in dato 29 November 1934, hetwelk toelating behelst van den eisch tot echtscheiding, daar geene gronden van niet-ontvankelijk werden aangevoerd ;

Gehoord in zijn advies de heer J. Thone, substitueerd van den Procureur des Konings; gehoord tevens het verslag uitgebracht door den heer rechter Ludovic Ulrix ;

Aangezien verweerder, alhoewel behoorlijk gedagvaard, niet verschenen is noch niemand in zijn naam ter zitting van 29 November 1934, naar dewelke de zaak regelmatig werd verzonden ;

Aangezien aanlegster, bij middel van een geboekt en gelijkvormig verklaard afschrift van een in gezag van gewijsde getreden vonnis dezer rechtbank, zetelend in boetstraffelijke zaken, het bewijs levert dat verweerder, in dato 6 Maart 1933, veroordeeld werd tot eene gevangenisstraf van acht dagen en tot eene boetstraf van drie honderd vijftig frank om in den loop van het jaar 1932 zijne beide minderjarige kinderen in den nood te hebben achtergelaten, alhoewel hij ze niet alleen achterliet ;

Aangezien dit feit in zich zelf in den hoofde van verweerder geene rechtstreeksche daad van geweld of van grove belediging jegens aanlegster daartelt, doch dat er wel uit besloten kan worden dat verweerder «ipso facto» eveneens zijne echtgenoot heeft verlaten ;

Aangezien het verlaten der echtelijke woning slechts eenen grond tot echtscheiding vormt, wanneer deze daad werd gepleegd in omstandigheden die eene belediging uitmaken tegenover den verlaten echtgenoot ; dat de zaak dus niet in staat van wijzen is ;

Aangezien het ten dien opzichte door aanlegster

voorgestelde getuigenonderzoek ter zake dienend en afdoend blijkt;

Om deze beweegredenen,

De Rechtbank, uitspraak doende in openbare zitting, alvorens te oordeelen over de gegrondheid van den eisch tot echtscheiding:

Verleent verstek tegen verweerder die niet verschenen is;

Laat aan verzoekster toe door alle rechtsmiddelen, getuigenonderzoek inbegrepen, het bewijs te leveren de hiernavolgende feiten. (Zonder belang).

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

5e Kamer. 10 Januari 1935.

Voorzitter: M. Anthonis.

Pleiters: Mters Ed. Mletinck t/ Em. Vrints.

HYPOTHECAIR MORATORIUM. — VOORWAARDEN VAN TOEPASSING. — GOEDE TROUW EN ONGELUKKIGE OMSTANDIGHEDEN. — MOGELIJKHEID VAN HEROPLEVEN. — TOESTAND VAN DEN SCHULDEISCHER.

De wet op het hypothecair moratorium vergt twee voorwaarden van goede trouw vanwege den schuldenaar; dat is gemis aan onvoorzichtige handelingen of ook ondernemingen, waarvan het belang niet gewettigd was door de omstandigheden op het oogenblik dat zij werden aangegaan, alsmede het ongeluk van den schuldenaar. Dit laatste bestanddeel kan bestaan in de tijdelijke stopzetting der onderneming tengevolge der algemeene crisis.

De zware gevolgen van een huidige verkoop van de huizen en gronden van den schuldenaar zou zijnen ondergang medeslepen, dan wanneer zijne huidige inkomsten hem toelaten betere tijden en redding af te wachten.

De schorsing kan ook gerechtvaardigd worden door de beschouwing dat zij voordeelig is voor den schuldeischer zelven, in de tegenwoordige omstandigheden.

Doch het voorstel der wet kan afhankelijk worden verklaard van de stipte betaling der intresten.

B. P. t/ V. D. C.

De Rechtbank verleent het volgende vonnis:

Gezien de stukken van het geding,

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Aangezien de vraag strekt tot het bekomen van uitstel voor de terugbetaling van het kapitaal eener hypothecaire leening aangegaan door aanlegster bij verweerders op 22 Juni 1929, ten beloope van 200.000 frank, welke vervallen was op 22 Juni 1934, en door aanlegster niet is kunnen worden uitbetaald, met het gevolg dat verweerders de procedure van dadelijke uitwinning hebben ingespannen en aanlegster nu vraagt, ingevolge de wet van 27 Juli 1934, deze rechtspleging te schorsen;

Aangezien eerst en vooral dient opgemerkt te worden dat alle de intresten regelmatig zijn betaald geweest en aanlegster aanbiedt deze voort te blijven betalen aan zelfden intrest van 8 t. h.; alhoewel zulke

intrest redelijk hoog staat; dat het er dus enkel op aankomt te onderzoeken en te beslissen of aanlegster in de omstandigheden verkeert, om uitstel te bekomen voor de teruggave der geleende kapitalen;

Aangezien aanlegster als naamloze vennootschap werd gesticht ten jare 1910 met het maatschappelijk doel van aankoop en verkoop van gebouwen en gronden, ontginning en uitbating van eigendommen, openen van straten, onderneming van openbare werken, enz.;

Aangezien uit de elementen der zaak voortvloeit dat de maatschappij winstgevende resultaten bekwaam en dat namelijk vanaf de jaren 1921 de netto winsten stegen in sommige jaren tot 325.000 frank, en gemiddeld 's jaars tot 275.000 frank, vanaf 1924 tot 1930; dat vanaf 1931 deze netto winsten erg daalden tot 17.000, 27.000, en 18.000 frank;

Aangezien wanneer men deze netto winsten ontleed, men tot de bestatiging komt dat ze werden verwenzenlijkt door het bedrijf der maatschappij, zijnde het bouwen van woonhuizen, het verkoop of verhuren der gebouwde huizen en den voortverkoop van aangekochte gronden; men bestatigt verder dat het bouwen van huizen de groote bedrijvigheid der maatschappij uitmiek en dat ze ook er in gelukt bijna jaarlijks den bouw bij te houden met den verkoop; dat verder, de huurgelden der niet verkochte huizen merkkelijk in prijs stegen, zoodanig dat tot 1929-1930 de aanlegster op eene gezonde toestand wijzen kon en een aanzienlijk inkomen bevat van verhuurde eigendommen, die van 87.000 frank in het jaar 1924 klom tot 720.000 frank, als wanneer thans de opbrengst der eigendommen maar 486.000 frank meer bedraagt;

Aangezien aanlegster aan hare zaken die groote uitbreiding heeft kunnen geven met op hare eigendommen geld te ontleenen met hypothecaire inschrijvingen in eersten rang ten bedrage van 60 t. h. der waarde; dat die leeningen een kapitaal van 7.000.000 frank daargestellen, waarvan de last aan 7 t. h. gerekend, reeds jaarlijks rond de 500.000 frank vergt;

Aangezien het opvallend is dat de inkomsten der verhuringen, de eenige waarop aanlegster heden nog rekenen kan, daar het bouwen en den verkoop van huizen stop is of ten minste geen winsten meer opleveren kan, ontoereikend zijn om de lasten te verzekeren, daar er buiten de intresten op hypotheek ook intresten aan de spaarkas dienen betaald te worden zooals op de kapitalen in loopende rekening gestort en er bovendien andere groote onkosten zijn, zooals lasten, taksen, enz.;

Aangezien deze beweegredenen bewijzen dat de toestand van aanlegster zeker erg is aangetast en dat deze zorgwekkende toestand teweeg is gebracht door de economische toestand die aanlegsters activa in waarde en opbrengst erg heeft doen dalen, alswanneer de lasten dezelfde zijn gebleven, zoodanig dat aanlegster er in gelukt het betalen der intresten vol te houden, maar voor het oogenblik niet bij machte is, de geleende kapitalen af te betalen en hare toestand zou verloren zijn, moest ze bij bedwongen verkoop tot dit uiterste gebracht worden;

Aangezien bijgevolg de eerste vereischte voor het toepassen van de wet van 27 Juli 1934 ten volle vervuld is; aanlegster in een ongelukkigen toestand den aard harer zaken juist de grootste oppervlakte biedende aan den benardden invloed der economische omstandigheden, zulk geval is dan door de wetgever

aanzien als typisch waar de schuldenaar moet ter verkeert; den aard harer zaken juist de grootste oppervlakte biedende aan den benardden invloed der economische omstandigheden, zulk geval is dan door de wetgever aanzien als typisch waar de schuldenaar moet ter hulp gekomen worden om hem van ondergang te sparen;

Aangezien de goede trouw van aanlegster niet ernstig in twijfel wordt getrokken; wel is waar, zeggen verweerders dat als wanneer ze vóór het vervallen der hypotheek de maatschappij er op attent maakten dat het kapitaal diende terug betaald te worden, aanlegster zou geantwoord hebben dat ze al het mogelijke zou doen om voldoening te geven en ze nochtans aan die belofte geen gevolg gaf; zulks is geen bewijs van slechte trouw, integendeel, het antwoord van aanlegster duidde reeds zonder eenigen twijfel aan dat ze moeilijkheden hebben zou, maar zou getracht hebben ze te overkomen;

Aangezien verweerders verder beweren, dat de ware toestand van aanlegster niet eerlijk zou weergegeven zijn door de boekhouding en balans, dat namelijk de schatting der eigendommen overdreven is en van jaar tot jaar vermeerderd is geworden.

Aangezien des aangaande op te merken valt dat de aankopen van gronden en het bouwen van huizen door aanlegster in de laatste jaren, op groote schaal is gebeurd, misschien wel heeft aanlegster een weinig te veel op de toekomst gerekend, maar welke van soortgelijke maatschappijen hebben niet gereedeneerd zooals zij en winstgevende plaatsingen gezocht in het aankopen van gronden, aanleggen van nieuwe straten en kwartieren, waar groote kapitalen voor noodig waren en groote winsten van werden verwacht? Openbare besturen gaven het voorbeeld, massas van onteigeningen werden doorgedreven om nieuwe kwartieren te stichten en maatschappijen, zooals aanlegster, werden er toe aangezet uit den toestand profijt te trekken; het volgt klaarblijkelijk uit de voorgelegde elementen, dat de schatting der eigendommen niet te overdreven, integendeel, deze schatting staat lager als de prijzen ten huidige dage verkregen voor huizen en gronden zooals bewezen door de vergelijking van den inventaris met de officieele gepubliceerd betreffende verkooppingen in zelfde of bijgelegen kwartieren;

Aangezien men van den anderen kant, niet uit het oog verliezen mag dat aanlegster hare bouwwerken in waarde heeft doen stijgen met de bestratingswerken uit te voeren en dat ze gerechtigd is van deze meerderwaarde rekening te houden, men verliese niet uit het oog dat aanlegster heden eigenaarster is van 42 moderne nieuw gebouwde en welgelegen woonhuizen; ze verder 25.000 M2 bouwgrond bezit in verschillende nieuwe kwartieren, waar de toekomst aantrekkelijk kan van worden, moesten de economische omstandigheden iets of wat verbeteren;

Aangezien de goede trouw van aanlegster dus niet in twijfel kan getrokken worden, geen enkel feit van slechte trouw wordt aangehaald en geen enkel feit of handeling van slechte trouw kan in de boekhouding, of in hare handelwijze ontdekt worden;

Aangezien er tengevolge nog enkel te onderzoeken valt, of de toestand van aanlegster vatbaar is voor verbetering;

Aangezien in huidig geval, het gaat over eene onderneming met vaste basis, bestaande in onroerende eigendommen, deze zijn in waarde en opbrengst

verminderd ten gevolge der algemeene economische omstandigheden, maar zijn ook vatbaar voor waardevermeerdering zoodra de toestand beteren zou; mogelijk wel zullen de onroerende eigendommen de overgrooten prijzen niet meer bereiken zooals in de jaren van grooten bloei, maar de daling op de onroerende eigendommen, die feitelijk als goudwaarden dienen aanzien te worden, liep te diep en moet bij de eerste opklaring merkkelijk verbeteren, met een vast inkomen van nabij het half miljoen, bijna toereikend om de hypothecaire schulden met intresten te voorzien, mag men niet zeggen dat de toestand van aanlegster hopeloos is, ze zal zeker te kampen hebben met groote moeilijkheden, maar er bestaat hoop dat ze er door geraakt, ze gaf overigens reeds blijken van kranig optreden om de redding mogelijk te maken;

Aangezien er zoo veel te meer dient rekening gehouden te worden met de mogelijkheid tot redding, dat de gedwongen verkoop vele verder loopende gevolgen hebben zou, als het geding tusschen aanlegster en verweerder behelst; eene hedendaagsche likwidatie zou niemand bevoordeelen, sommige hypothecaire schuldenaars bij een massaverkoop der gronden en eigendommen, zouden misschien niet gansch worden afbetaald, de deelnemers der spaarkas zouden van alles worden beroofd, het zou niet alleen voor aanlegster, maar voor alle diegenen die met haar handelen, een akelijke toestand te weeg brengen;

Aangezien van den anderen kant, verweerders niet bewijzen de kapitalen noodig te hebben, verweerder is bediende aan een vaste wedde van 15.000 frank de intrest van het gekende kapitaal aan 8 t. h. geeft hem jaarlijks een rente van 16.000 frank, aan welke voorwaarde hij zeker heden geen nieuwe regeling vinden zou, de toestand van zijn gezin is hetzelfde gebleven, en hij kan zijnen eisch tot terugbetaling niet staven, met te beweren dat hij die gelden noodig heeft, om volgens stand en conditie te kunnen voortleven, zulke bewering kan niet opstooten tegen de gewichtige reden door aanlegster vooruitgezet om van de voordeelen der wet van 27 Juli 1934 te genieten, verweerders moeten overigens andere inkomsten bezitten, vermits ze zelf bekennen als huishuur 18.000 frank te verwonen, wat een onmogelijk iets is, met een inkomen van enkel 31.000 frank; ze hebben overigens nu zelf van hun eigenaar eene huurvermindering bekomen van 5.000 fr. per jaar, hun toestand gaat er door verbeteren, vermits hun inkomen hetzelfde blijft en het toch niet gaat aan anderen de hulp door de benarde toestand opgedrongen te weigeren, daar waar ze zelf van soortgelijke tegemoetkoming hebben genoten.

Om deze redenen,

De Rechtbank, gehoord den Heer Hallemans, Substituut van den Procureur des Konings in zijn gelijkvormig advies gegeven ter openbare zitting van 13 December 1934;

Zegt voor recht dat er aan aanlegster een uitstel van 3 jaren wordt verleend voor de teruggave van het kapitaal van 200.000 fr., ontleend door akte verleden voor Mter Adams, op 22 Juni 1929 en ten voordeele der verweerders vervallen op 22 Juni 1934;

Zegt voor recht dat aan verweerders verbod wordt gedaan den verkoop bij dadelijke uitwinning verder door te drijven;

Zegt verder voor recht; dat het voordeel aan aanleg-

ger toegekend is onderworpen aan de stipte betaling der intresten op de vervaldagen en dat bij eerste nalatigheid aanlegster van de toegestane voordeelen zal vervallen en verweerders de geschorste proceduur van dadelijke uitwinning zullen mogen hernemen;

Verwijst aanlegster tot de kosten der proceduur in dadelijke uitwinning en verweerder tot de kosten van het huidige geding.

Verklaart het tegenwoordig vonnis uitvoerbaar niet-tegenstaande verzet of beroep en zonder borg.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

11 October 1934.

Voorzitter : M. Dhoedt.
Rechts : MM. Viaene en Blondeel.
Referendaris : M. Ed. Maertens.
Pleiters : Mters Schramme jr. en De Clerck.

TELEFOON. — UITGAVE VAN TELEFOONBOEK. — VOORBEHOUDEN RECHT. — RECHT VAN DRUKKER.

Het uitgeven van telefoonboeken zonder toelating van het Beheer is verboden.

De drukker die verzocht werd om dergelijke werken te drukken, moet echter niet nagaan of de uitgever, de noodige machtiging ontvangen heeft. Hij mag dan ook den bedongen prijs vergen, zoolang hij slechts het stoffelijk werk van het drukken levert en zich niet bezighoudt met het ronddeelen, verkoopen of uitgeven.

Beke t/ Knipping.

Aangezien verweerder opwerpt dat het drukken van telefoonboeken verboden is door het art. 28 der wet van 13 October 1930;

Aangezien er uit de memorie van toelichting spruit dat enkel het uitgeven van de telefoonboeken zonder toelating van het beheer verboden is dat de drukker die verzocht wordt om dergelijke werken te vervaardigen, niet moet nagaan of de uitgever de noodige bemachtiging ontvangen heeft;

Dat hij den bedongen prijs mag vragen, zoolang hij slechts het stoffelijk werk van het drukken levert en zich niet bezig houdt met het ronddeelen, verkoopen of uitgeven;

Aangezien eischer bekend 4425 frank in betaling ontvangen te hebben, zoodat hij zijne vraag op frank 3.221.40 vermindert.

Over de tegenvordering,

Aangezien verweerder de som van fr. 5.400 schadevergoeding opvoert, omdat eischer te laat zou geleverd hebben;

Aangezien deze tegenvordering ongegrond is;

Omdat verweerder zelf nalatig is geweest in het opzenden van de noodige teksten en eischer nooit in vertoef gesteld heeft;

Om deze redenen de Rechtbank veroordeelt verweerder tot de betaling van 15.983.12 frank voorraad op den prijs van drukwerken met de rechterl. kroonen en tot de gedingskosten;

Verklaart verder te wijzen, beveelt aan eischer te bewijzen dat hij den check van 830 frank verrekend heeft;

Verzendt hiertoe de zaak tot de terechtzitting van 25 October.

CORRECTIONNEELE RECHTBANK TE ANTWERPEN.

8e Kamer. 12 December 1934.

Voorzitter : M. Moreels.
Rechts : MM. Verstraeten en Schilling.
Pleiters : Mters J. Van Heurck en Van der Planken.

STRAFVORDERING. — DAGVAARDING. — POLITIERECHTBANK. — DEURWAARDER BIJ HET VREDEGERECHT. — VERKEERSEINEN. — GETUIGEN.

Art. 145 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de dagvaardingen voor politiovertredingen zullen betekend worden door een deurwaarder, zonder erbij te voegen, zooals art. 4 W. B. R., dat die ministerieele ambtenaar dient gehecht te zijn aan het Vrederecht der woonplaats van den verweerder. Het is slechts met omzichtigheid, dat men de verklaringen der getuigen mag aannemen wat betreft het seinen in drukke straten.

Op. Min. t/ D.

Aangezien Somers R., wonende en gehuisvest te Boom, gedagvaard werd door den deurwaarder Adolf Schnaphauf, deurwaarder bij de rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen en er gehuisvest Lange Leemstraat, 102;

Aangezien art. 145 van het Wetboek van strafrechtspleging bepaalt dat de dagvaardingen voor politiovertredingen zullen betekend worden door een deurwaarder, zonder erbij te voegen, gelijk art. 4 van het Wetboek van burgerlijke rechtspleging, dat die ministerieele ambtenaar dient gehecht aan het Vrederecht der woonplaats van den verweerder;

Dat bij gebrek aan eene wetsbepaling waaruit zou spruiten, dat er hier een oorzaak van onwaarde zou bestaan, dient gezegd exploot als geldig aanzien; (Cass. 20. XII. 1880 (Pas. 81 blz. 25) (P. B. expl. mat. Pén. nr 19);

Aangezien in ieder geval de door het Openbaar Ministerie opgeworpen leemte, waarmede het exploot zou behebt zijn, nooit in zake de nietigheid der rechtspleging voor gevolg zou kunnen hebben om rede gedaagde Somers door zijn verschijning en zijn verwerping over den grond der zaak de gebeurlijke nietigheid gedekt heeft;

Dat artikel 173 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging een algemeen beginsel inhoudt, dat zich tot de strafzaken uitbreidt (Cass. 9. VIII 1880 Pas. 80 I 290) dat die zienswijze zich hier des te meer opdringt dat volgens art. 147 van het wetboek van strafrechtspleging het immer aan den aangeklaagde vrijstaat hetzij vrijwillig, hetzij op enkele verwittiging te verschijnen; (Advies adv. gen. Mesdach de ter Kiele. Pas. 1, 81 blz. 25, SP. Beaumont 28, XI, 28. — PP. nr 109 1929);

Ten gronde :

Aangezien Daems, zooals den eersten rechter het doet, opmerken, de hoofdbaan bereed, en bovendien nog de prioriteit van rechts bezat;

Dat dus bij toepassing der voorschriften van art. 2 lid 2 en 3 bij 't Koninklijk Besluit van I. VII, 1930, Somers den doorgang aan Daems moest vrijlaten; dat Somers te vergeefs inroept dat hij door de zoogezegde overdreven snelheid van Daems verrast werd; dat de wet hem oplegt bij de kleinste mogelijkheid van aanrijding te wachten (Rechtsk. Weekbl. 24 Juni 1934. Boetstrf. rechtbank Antwerpen 6e Kamer 6 Juni 1934);

Aangezien overigens de korte afstand op dewelke Daems er in gelukte te stoppen ten volle aanwijst dat hij op zeer matige wijze reed;

Aangezien wat het niet seinen van Daems betreft, dat met de talrijke en overdreven gedruischen der hedendaagsche drukke straten, men slechts met veel omzichtigheid de verklaringen der getuigen moet aannemen, (zonder belang).

INGEZONDEN BIJDAGEN

Nog over de noodzakelijkheid van het behoud der pleitbezorgers

Wij erkennen graag dat het antwoord aan ons artikel, verleden week op deze plaats verschenen — uit de pen van Mr René Victor, de talentvolle hoofdsteller van dit rechtskundig blad, — noch aan waardigheid, noch aan objectiviteit, noch aan lofuitgingen, ons persoonlijk gericht ontbreekt. Wij kunnen nochtans dezen lof niet toesturen aan de meeste voorstanders der afschaffing van het pleitbezorgersambt, bij wie wij hetzelfde gevoel van deze achting en waardeering vruchteloos zoeken, die volgens de uitdrukking van Mr Victor zelf «de pleitbezorgers zoowel individueel als in korps ten volle verdienen.»

Wij betreuren eens te meer dat verbittering — de uitdrukking is niet overdreven, — zekere advocaten uit de wegen der rechtzinnigheid, ja zelfs der rechtvaardigheid doet afdwalen.

Vermits de discussie nu toch open is, het weze ons geoorloofd een kort wederantwoord te geven op de bizonderste argumenten van onzen «zeer achtbaren tegenspreker».

I.

Ons inziens dient het vraagstuk noch op het terrein van «overdreven tarief» (het tarief dient *op billijke wijze* heraangepast), noch op het terrein van een eenvoudige afschaffing der bestaande burgerlijke rechtspleging gesteld, maar veeleer op dit van het nut en de noodzakelijkheid (of het tegenovergestelde) van het behoud van het pleitbezorgers ambt *in den huidige stand* der burgerlijke rechtspleging.

Indien ons zeer achtbaar tegenspreker, voorstander is van een zóo merklijke vereenvoudiging der rechtspleging dat er bijna geen pleegvormen meer zouden na te leven zijn voor de rechtbanken van eersten aanleg, dan kan natuurlijk het pleitbezorgersambt even goed afgeschaft worden als het deurwaardersambt, ja zelfs, in vele gevallen, even goed als de tusschen-

komst van advocaten, daar de rechtsonderhoorige dan zelf zijn rechtsgeding zou kunnen inleiden en tot een goed, of beter gezegd, tot een slecht einde zou kunnen brengen... Kon de rechtspleging zich louter beperken tot het opsturen van een aanbevolen brief, voor de dagvaarding, het mondelingsch verweer en het optreden der openbare macht, voor de uitvoering der vonnissen, dan zouden ten slotte alleenlijk de rechters en, in ingewikkelde zaken, de advocaten nog onontbeerlijk zijn. Maar *dit* is natuurlijk de meening niet van Mr Victor die waarschijnlijk een zekere vereenvoudiging der proceduur wenscht te zien inhuldigen, om gemakkelijker de pleitbezorgers van kant te maken.

Wij, pleitbezorgers wenschen insgelijks een zekere vereenvoudiging der rechtspleging, doch enkel wat betreft zekere archaïstische pleegvormen, zooals b.v. verstek met voeging van het voordeel bij de hoofdzaak en herdagvaarding.

Wij zijn hoegenaamd niet «enthousiast voor ingewikkelde pleegvormen», integendeel, maar wij houden staande dat de voornaamste grondslagen van onze burgerlijke rechtspleging — een meesterwerk — moeten behouden worden, omdat zij tot nu toe de beste waarborg blijven voor een waardig beleid van het Gerecht.

II.

Tegen de zienswijze in, van onzen zeer achtbaren tegenspreker, hoeven wij eventjes nog het aanzienlijk nut hetwelk de advocaat trekt uit zijn medewerking met den pleitbezorger, in het klaar licht te doen uitschijnen.

De pleitbezorgers worden niet alleenlijk door jongere advocaten, maar zelfs door oudere, in het recht ervaren, gedurig geraadpleegd over oneindig vele rechtsvragen van burgerlijk recht, bevoegdheid of rechtsvordering; hun advies wordt door hen met voordeel ingewonnen, wanneer de gedwongene uitvoering van een vonnis bijzondere behendigheid en scherpzinnigheid vergt, — hoedanigheden die men alleenlijk door oefening, ervaring en aangepaste bureelinrichting kan verkrijgen. Allerspoedigste uitvoeringsmiddelen worden niet zelden vereischt om tot een goeden uitslag te komen: het bureau van den pleitbezorger, die meer bepaald ingericht is met het oog op de uitoefening der proceduur, is daartoe ongetwijfeld het best voor geschikt.

En hoe dikwijls wordt zelfs het opstellen der besluiten of gemotiveerde rekwesten, niet aan pleitbezorgers toevertrouwd? Verrichten zij *dan* niet louter intellectueel werk, in vervanging van den advocaat?

III.

Wij houden ook staande dat, voor de belangrijkste rechtbanken en voor de beroepshoven, *noch de jongere advocaten*, die geen kennis, noch ondervinding bezitten van burgerlijke rechtspleging, *noch de oudere advocaten* die, in hun druk cabinet, niet in de gelegenheid verkeerden de akten der proceduur behoorlijk te benaastigen, noch zich de noodige kennis daartoe kunnen verschaffen, door tijdsgebrek, — *noch eindelijk de meer oudere nog*, die zich nog min aan proceduurwerk kunnen toewijden —, de bedrijvigheid van een pleitbezorger kunnen waarnemen, samen met hun overige werkzaamheden. Het is een onmogelijk iets. Het is bewezen door de cijfers der

ingeleide zaken, dat hun getal merkelyk aangegroeid is, als gevolg van den huidige abnormale toestand en de talrijke nieuwe wetten. Weliswaar zouden de advocaten van *kleine* rechtbanken het pleitbezorgersambt kunnen bekleeden, na veel practijk. Doch dan zouden zij feitelyk de pleitbezorgers *vervangen*, t.t.z. dezelfde bedrijvigheid moeten presteeren als de pleitbezorgers. En deze bijkomende activiteit zou ongetwijfeld een merkelyke vermeerdering van hun eerelooën voor gevolg hebben, hetgeen overigens billijk ware. Zal dit misschien de rechtsgedingen goedkooper maken?

IV.

Er weze hier ook gezegd, dat zoo het vraagstuk der afschaffing reeds van het jaar 1870 (en te voren reeds) dagteekent, en er geen gevolg aan het verslag van den jurist Albéric Allard gegeven werd, dit genoeg bewijst dat de wetgever of de Regeering afdoende redenen moet ingezien hebben om het noodzakelyk ambt van pleitbezorger te behouden en steeds volkomen overtuigd blijft (— tot op heden toe —) van de volstrekte onmogelykheid de burgerlyke rechtspleging te bewaren, of zelfs behoorlyk te wijzigen, *zonder* het pleitbezorgersambt.

V.

Dat wij het voorstel eener «billijke regeling der materiele belangen der pleitbezorgers,» in geval van afschaffing, niet beantwoord hebben in ons vorig artikel, volgt uit het feit dat wij voor standpunt genomen hebben: *het allernoodzakelykst behoud der pleitbezorgers* en hun afschaffing als een onrechtvaardige maatregel aanzien, omdat zij ministeriele ambtenaren zijn. Wij meenen diensvolgens het recht te hebben de voorgestelde «vergoeding,» van de hand te wijzen. Deze zou, overigens, in de meeste gevallen, de schade, door de afschaffing veroorzaakt, niet vergelden.

De billijkste oplossing van het vraagstuk blijft dus: *het behoud der pleitbezorgers, met een rechtmatig barema.*

André Rodenbach.
pleitbezorger.

Daar de meeste argumenten die in bovenstaand artikel voorkomen, reeds in onze vorige bijdragen besproken werden, achten wij een nieuw antwoord overbodig.

R. V.

UIT DE PERS

Rond de Werkzaamheden der Commissie voor ordening en vereenvoudiging der Belastingswetten.

Wij ontleenen het hieronderstaand artikel aan het «Tijdschrift voor administratieve bedrijfsorganisatie.»

* * *

De geweldige aangroei van 's Lands uitgaven, heeft evenredig de belastingheffing doen toenemen. Het uitvaardigen van een groot aantal nieuwe wetten en het aanbrengen

van niet minder talrijke wijzigingen aan de reeds bestaande, benevens de altijd maar afbrekende en nooit opbouwende kritiek, bewrochten bij de openbare meening een geest, die geleidelijk oversloeg naar een kleineering van alles wat het belastingwezen benadert.

Ook in gezaghebbende middens, als deze van handel en nijverheid, lieten zich stemmen hooren die wezen op de groote moeilijkheden, en in zekere gevallen hooge kosten, waarmede een rechtvaardige toepassing, binnen het raam der bestaande wetgeving, soms gepaard gaat. In den schoot van 't Parlement werd dan ook weldra den wensch geuit het heele belastingstelsel te herzien om een duidelijker en overzichtelijker geheel samen te stellen. Deze wensch werd belichaamd door de instelling van een «Commissie voor samenschakeling en vereenvoudiging van de belastingwetten», dit volgens K. B. van 21 November 1933.

De Commissie, waarin o.a. zetelden Heeren Professor Baudhuin, G. L. Gérard, Algemeen Bestuurder van het Comité Central Industriel, Morel, Voorzitter der Nationale Federatie der Handelskamers, kreeg tot taak: «... vooral, » binnen den kortst mogelijken termijn, de samenschakeling » van alle bestaande belastingwetten tot stand brengen, » om op die wijze in een corpus doctrinae, in een organiek » geheel, de verspreide bepalingen ter regeling van de » invordering van de belastingen bijeen te brengen; zij zal » ervoor zorg dragen de bepalingen uit te schakelen die » wegens de omstandigheden geen reden van bestaan meer » hebben. Dit eerste werk gedaan, zal de innovatiegeest » van de Commissie kunnen vrij spel hebben, alleen binnen » de mate waarin eenvoudige formules de plaats kunnen » nemen van ingewikkelde werkwijzen die, zonder nut, de » taak van den belastingplichtige en van het bestuur ver » zwaren. Daarentrent zal elke suggestie met bijzondere » zorg worden aangemerkt en onderzocht...»

Is het niet specifiek Belgisch dat reeds vanaf de instelling der Commissie, pessimistische stemmen opgingen, die op voorhand het niet lukken voorspelden? Anderzijds, moet het erkend, dat bij een eerste samenkomst tusschen den Minister van Financiën en de leden der Commissie, de rol van deze laatste, volgens een verklaring van den Minister, beperkt werd in een richting, die niet zoo duidelijk spreekt uit het instellend Koninklijk Besluit. Bedoelde verklaring kwam hier op meer dat de Commissie zich niet een **fiscale hervorming** tot doel moest stellen, maar dat wel van haar verwacht werd voorstellen te vernemen, strekkend tot een **hervorming der belastingadministratie**.

Het verschil is aanzienlijk. Het eerste zou voor gevolg kunnen gehad hebben dat de Commissie besluiten indiende om de **belastingen** zelf te wijzigen, hetgeen een terugslag zou kunnen hebben, zoowel op het totaal van het belastinginkomen als op de verdeling der belastingen. De tweede omschrijving der doelstelling noopt alleen tot het voorbrengen, eventueel, van wijzigingen aan te brengen om een eenvoudiger en vandaar gemakkelijker toepassing der belastingen te bereiken.

Het is dan ook onder een algemeenen indruk van voorafgaandelijk op mislukking aangewezen te zijn dat de Commissie haar werkzaamheden heeft aangevangen. Buiten enkele onbeduidende mededeelingen als b.v. dat vertegenwoordigers van deze of gene groepeerings door de Commissie gehoord werden, zijn de werkzaamheden der Commissie voor de massa onbekend gebleven.

In Juli i.l. meldde de pers het neerleggen van een verslag door de Commissie, dat de bekroning van haar taak vormt. Het was ons tot nog toe niet mogelijk iets nopens dit verslag te weten te komen. In l'«Echo de la Bourse» van 9 December 1934 evenwel, vinden we een gedeelte van het rapport afgedrukt, n.l. dat gene, dat betrekking heeft op de overdracht-, weelde- en factuurtaken. Het verslag is uiterst leerzaam, eerstens omdat het een kijk geeft op de zwakste plekken van het belastingstelsel in kwestie, tweedens omdat het in enkele gevallen het onvolgende of onrechtmatige van zekere door de belastingplichtigen voorgelegde wijzigingen aantoonde, en ten laatste, omdat het bewijs wordt gebracht, dat het werk der

Commissie niet zoo steriel blijkt, als oorspronkelijk gemeend werd.

Hierna geven wij een zoo bondig mogelijk overzicht van het bewuste verslag.

De overdracht-, weelde- en factuurtaksen vertegenwoordigen circa de 9/10 der zegel- en hiermee gelijkgestelde taksen, en circa 14 der totale opbrengst van al onze belastingen. Het is dan ook op deze groep, die trouwens op een overgrootte massa van verhandelingen ingrijpt, dat de meeste kritiek is losgekomen en menigvuldige suggesties aan de Commissie werden gedaan. De andere taksen van dezen aard: belasting op de verhuring van roerende zaken, op het vervoer, op het verhuren van brandkoffers, enz... werden buiten beschouwing gelaten.

De opmerkingen tegen het bestaande stelsel kunnen tot drie groepen teruggebracht worden:

1°) De verscheidenheid van belastingvoet maakt voor de handelaars wier werkzaamheden zich over een aantal verschillende producten uitstrekken, de toepassing zeer moeilijk; hij dient zich te omringen van een onderlegd en goed gedocumenteerd personeel, het aanrekenen der verkoopen wordt bemoeilijkt, soms blijven ernstige missingen niet achter, hetgeen alles van aard is de onkosten te verhooogen, die in laatste orde toch de verbruiker zal te betalen hebben.

2°) Hoe hooger de belastingvoet, hoe grooter de drang tot ontduiking. Hierbij zal de regelmatig ingestelde handelaar, die getrouw de belastingwetten naleeft, het slachtoffer worden van die kleine, thuiswerkende voortbrengers, die zich weinig over het voldoen van belastingen bekommeren. De fiscale controlemaatregelen, bereiken moeilijk de overtreders, en deze onrechtvaardige mededinging heeft een gevoelige terugslag op handel en nijverheid.

3°) De concurrentie tusschen den kleine en middelmatigen handel enerzijds en de groote warenhuizen der firma's met bijwinkels anderzijds, en de mededinging tusschen onafhankelijke groothandelaars en de aankoop-coöperatieven verdient ook alle aandacht. Bracht het vrijstellen van overdrachtstaks bij verkoop van coöperatieven aan hun leden een oplossing tegenover de groote warenhuizen die zich direct bij den voortbrenger kunnen bevoorraden, dan moest een stelsel van forfaitaire taksen in het leven worden geroepen om de alleen staande onafhankelijke groothandelaars weer gelijk te stellen met de coöperatieven.

Nog enkele meer losstaande grieven werden aangehaald. Zoo b.v. werd door de bouwnijverheid opgekomen tegen den taks van 2,50 t.h. waarmede de onderaannemen belast werden. Er kan op gewezen worden dat intusschentijd door het K. B. van 22 Augustus 1934, terug het oude regime, 2,50 p.d., werd aangenomen. In een ander domein werd het overdrevene van den taks van 5,— t.h. aangetoond op de leveringen van elektrischen stroom, die voor enkele industries aan de grondstoffen moet gelijkgesteld worden.

De voorstellen die zekere groeperingen de Commissie deden worden achtereenvolgens in drie kapitels omstandig besproken, de voor- en nadeelen afgewogen.

Belasting op het zakencijfer

In grondbeginsel streven de voorstanders van dit stelsel alleen naar een eenvoudiger inning der belastingen. Het gebruik van het zegel zou opgeheven worden; periodiek worden lijsten, de verkoopen aangevend, aan het Beheer der belastingen overgemaakt, waarop dan de belasting geheven wordt.

De Commissie heeft gemeend niet beter te doen dan zijn licht te gaan opsteken in Frankrijk, waar het stelsel sinds jaren in toepassing is. Het onderzoek leidde tot een ongunstig advies en wel om de volgende redenen:

1°. De ingewikkeldheid van het thans bestaande stelsel, voor wat betreft de afwijkingen in de toepassing, wordt

niet weggenomen. Een enkel voorbeeld zal dit treffend illustreeren.

In 1920 moest een winkelier in kruidenierswaren al zijn zaken aangeven aan 1,10 t.h. Tegenwoordig is hij vrijgesteld voor een zeker aantal waren, als b.v. bloem, versch vleesch, suiker, koffie, enz...; op andere waren betaalt hij 0,55 t.h., b.v. boter, eieren, kaas, enz.; 3,— t.h. op de artikelen vermeld in een zeker tabel B, en die een vrijgesteld minimum overtreffen, 6,— t.h. op de artikelen voorkomend op een tabel A, 12,— t.h. op parfumerie artikelen, en ten laatste 2,— t.h. op al de andere waren die hij verkoopt.

2°. Daar het declareeren overgelaten wordt aan de belastingplichtigen moet het Beheer der belastingen een controle instellen die zeer nauwkeurig moet zijn, en die dan ook in de practijk aanleiding geeft tot wrijving en tot een menigte van processen.

In Frankrijk zelf, na een proeftijd van verschillende jaren, is men op wijzigingen gaan aansturen, en heeft men getracht de moeilijkheden te ondervangen door het instellen van « eenige taksen », of « voortbrengingstaksen », of « vervangingstaksen », die er op gericht zijn, op een bepaald stadium der voortbrenging of van den omloop der goederen een belasting te heffen. De fiscale hervorming, voltrokken door de wet van 6 Juli 1934, heeft dit stelsel bevestigd, terwijl de belastingprocent in de toekomst, voor die producten die nog aan de belasting op het zakencijfer onderworpen zijn, zal kunnen geunifieerd worden.

In denzelfden gedachtengang werd ook de formule, voorgestaan door de « Chambre des Métiers et Négoces du Hainaut », verworpen. Deze ook was partijgangster van de afschaffing van het gebruik der plakzegels en stelde in de plaats, het inleveren van periodieke lijsten de aankoopfacturen vermeldend, waarop dan de belasting zou berekend worden, volgens aanslagprocenten door den Wetgever vast te stellen. Deze belasting zou dan niet alleen de overdracht- en weeldetaks, maar ook de bedrijfsbelasting afschaffen, mits het wederinstellen van den weeldetaks onder vorm van een speciale belasting, te heffen bij de voortbrengst of bij den invoer.

Wij kunnen er het volgende aan toe voegen. Dit voorstel was ons reeds vroeger bekend. Zekere voordeelen, die destijds werden aangeprezen, moeten als overdreven bestempeld worden en bijzonder de controle vanwege het Beheer der belastingen, die juist zoo ingewikkeld en kostelijk zou uitvallen, bleef onaangeroerd.

« Voortbrengings »-belasting

Deze suggestie werd met klem verdedigd door de « Fédération Nationale des Chambres de Commerce de Belgique ». De meerderheid der nijveraars evenwel zijn principieel het stelsel niet genegen. Een detail-onderzoek naar de mogelijkheid van en de voordeelen bij een eventuele invoering, aan de hand van een voorbeeld, leidde tot de volgende vaststellingen:

Eerst en vooral het grondbeginsel. Wat wordt verstaan onder « voortbrengingstaks »? Gaat het over een belasting op de grondstoffen die alle verdere overdrachten der gefabriceerde goederen dekt? Of wel, zal het een belasting zijn, die geheven wordt telkenmale een product aan een verwerking onderworpen wordt?

Voorbeeld: Een boek komt van de pers. De drukker factureert het boek aan zijn opdrachtgever mits een overdrachtstaks van 2,50 t.h. De drukker kocht het papier noodig voor de uitvoering van het werk en betaalde diezelfde taks, 2,50 t. h. De papierfabrikant kocht de papierpap; de pap-fabrikant schafte zich het hout aan, steeds tegen betaling van denzelfden taks. Het in laatste orde aangerekend boek aan b.v. 10,— frank, ontstond misschien uit een houtaankoop van enkele centimes. Moest men op deze aankoop de heele belasting van de verschillende overdrachten samentrekken, dan zou men gehouden zijn een zeer hoog aanslagprocent vast te stellen. Maar het hout kan ook een andere bestemming krijgen, en kan dan in den

kostenden prijs van het afgewerkt product een gansch andere verhouding innemen. In zulk een geval zou men dus verschillende procenten moeten voorzien, naar gelang het gebruik der oorspronkelijke grondstoffen.

Neemt men de tweede omschrijving van het grondbeginsel aan, dan rijst de vraag: Bij welke verwerking de belasting te heffen? Want zooals uit het voorgaand voorbeeld blijkt, kunnen zich verschillende verwerkingen voordoen. De eenen zeggen: bij elke verwerking, en verliezen hierbij den terugslag van dezen maatregel op onze exportnijverheid uit het oog. Ten laatste zou men gedwongen worden een opsomming te geven van alle goederen met de aanduiding van hun respectievelijk regime.

Het verslag der Commissie besluit: zuivere utopie.

Uitbreiding van het stelsel der forfaitaire taksen.

Aanvankelijk scheen de Commissie zich gunstig te zullen uitspreken ten opzichte van de uitbreiding der forfaitaire taksen. De hoofdreden, die een lid der Commissie deed gelden was de fiscale gelijkgeschikeling, die er mee zou bereikt worden van de groote magazijnen en de klein handelaars. Hier nochtans ook moest een nader onderzoek doen blijken, het verslag bespreekt het omstandig, dat de forfaitaire taksen ook hun schaduwzijde hebben, n.l. moeilijke omschrijving der verschillende regimes, en verhooging der fraudes bij de kleine voortbrengers. De meeste omzichtigheid moet in aanmerking genomen worden. Kan er op dit terrein nog wel iets gedaan worden, de gewenschte vereenvoudiging van het stelsel zal niet bereikt worden.

Na deze verschillende overwegingen bleef de Commissie enkel over te onderzoeken, in hoeverre in het kader van het bestaande regime, verbeteringen kunnen aangebracht worden.

Verbeteringen van het bestaande regime.

A. Beperking der fraudes.

1°) De Commissie maakt de opmerking, dat met de hulp van de vertegenwoordigende organismen der regelmatige handelsgroeperingen heel wat zou verwezenlijkt worden ten opzichte van het ontdekken en uitschakelen van fraudes. Het initiatief voor het te keer gaan van ontduikingen werkt te langzaam, als dit initiatief uitsluitend aan het Beheer der Belastingen wordt overgelaten.

2°) De klein-verkoper is vrijgesteld van overdrachtaks voor de verkoopen aan particulieren, koopend voor eigen gebruik. Het is te betreuren dat een groot aantal artikelen, door de wet als weeldeartikelen gerangschikt, aan dit principe afbreuk doen, te meer daar bewuste goederen slechts den schijn van «weelde» hebben. De wensch wordt uitgesproken de toepassing van weeldetaks bij verkoopen aan verbruikers te beperken; het K. B. van 6 Juni 1934, werd in dien zin uitgevaardigd.

3°) Het heffen van weeldetaks bij verkoop door den voortbrenger is een ideale formule, zoolang deze voortbrenger niet concurreert met kleine, niet-regelmatige voortbrengers. In het tegenovergestelde geval zal een taks van 9,— t.h. gemakkelijk aanleiding geven tot ontduiking, vooral waar geen blijkbaar organisatie of boekhouding bestaat. Een herziening der artikelen, opgenomen, in tabel B van artikel 179 van het Algemeen Reglement der taksen is dringend gewenscht.

4°) In de gevallen, waar een forfaitaire taks van 5,— t.h. geheven wordt, ontmoet men dezelfde nadeelen als hiervoren vermeld. De mogelijkheid moet overwogen worden een nieuwe formule in te voeren ofwel de aanslagvoet te verminderen.

B. Maatregelen ten voordeele der kleinhandelaars.

Invoering van het principe van verleeniging van vrijstelling van alle taksen, zelfs factuurtaks, bij aankoop door particulieren voor eigen gebruik, zelfs wanneer een factuur zou opgesteld worden.

Een zelfde regel is te volgen voor de werkaannemingen in zake roerende aangelegenheden uitgevoerd voor particulieren.

C. Hervormingen van algemeen karakter.

1°) Verlaging der aanslagvoeten. Een verlaging, die de gansche gemeenschap zou ten goede komen, kan gepaard gaan met het afschaffen van zekere vrijstellingen, als b.v. de verkoop van margarine (dit lijkt ons juist een slecht gekozen voorbeeld, aangezien hier de minder bedeelde zullen getroffen worden).

Nadruk wordt gelegd op de vermindering van de 5,— t.h. waarmee thans de elektrische stroomleveringen getroffen zijn.

2°) Eenvormigheid der boeten. Nu wordt in zekere gevallen tienmaal, in andere gevallen twintigmaal de ont-doken taks geëischt.

3°) Eenvormigheid der vrijgestelde minima. Thans voor overdrachtaks; 30,— fr., voor factuurtaks; 150,— fr. voor weeldetaks; 25 fr.; een bedrag van 30,— fr. voor de drie categorieën wordt voorgesteld.

4°) Exportatie. Art. 22 van het algemeen Reglement der taksen, in uitvoering van art. 23, 2° van het Codex, eisch een voorafgaandelijke bestelling uit het buitenland om vrijstelling van taks te bekomen. Zekere bedrijven vertoonen voor den uitvoer een seizoen-karakter, niettegenstaande de aankopen zich over het gansche jaar verspreiden. Het genoemde artikel zou moeten aangevuld worden in dier voege, dat met dezen toestand rekening wordt gehouden.

Art. 70 van het Codex, factuurtaks, moet aangepast worden aan de voorschriften van art. 23 betreffende de overdrachtaks.

5°) Onderaannemingen. De vermindering van taks, die de Commissie hier aanduidt, is intusschen reeds aangebracht.

6°) Terugbetalingen. Van meer ondergeschikt belang; strekt tot het in overeenstemming brengen van zekere teksten die voor tegenstrijdige interpretatie vatbaar zijn. Aan het failliet zou het failliet-voorkomend concordaat moeten gelijkgesteld worden.

7°) Betalingswijze. Aan het gebruik van het plakzegel zijn zonder twijfel groote voordeelen verbonden. Nochtans is het niet te ontkennen dat in groote instellingen het verhandelen der zegels kostelijk is, en bijzondere zorgen vereischt. De Commissie is van oordeel dat het Beheer zich moet bereid verklaren om aan deze instellingen toe te laten gebruik te maken van zegel-machines, of de taks te betalen op voorlegging van periodieke lijsten.

Tot daar het verslag dat wij hier en daar aanvulden om het voor minder ingewijden duidelijker te maken.

Welk besluit valt uit bovenstaande te trekken? Verbeteringen kunnen bereikt worden als de wetgever zich bij het standpunt der Commissie aansluit, wat echter een open vraag blijft. Een volledige opruiming der moeilijkheden is niet te verwachten; wij moeten ons zelf afvragen of dat wel ooit zal kunnen bereikt worden, natuurlijk bij gelijke economische toestanden. Er dient inderdaad in aanmerking genomen te worden, dat de ingewikkeldheid der huidige wetgeving in kwestie, grootendeels een gevolg is van de eischen der belastingplichtigen zelf. Deze zal een eisch vooruitzetten, waarbij gene een nieuwe beperking of ontlasting noodig oordeelt. Handelaars stellen een regeling voor waarmede nijveraars geen genoegen nemen. Klein-handelaars doen eischen gelden, die indruischen tegen de belangen van een andere groepeerings. Zoo zien wij voortdurend belangen in botsing komen, waarbij persoonlijk belang steeds in het spel blijkt te zijn.

De wetgever staat tusschen verschillende stroomingen en zou slechts één doelwit mogen kiezen: de gemeenschap dienen, al komen dan ook de belangen van zekere groepen in het gedrang. Het ligt niet in onze bedoeling, het te willen voorstellen, alsof uitgebrachte kritiek mis-

plaatst of ongewenscht is. Wij zijn zelf belastingplichtige, natuurlijk, en voelen ook aan den lijve den druk en de nadeelen van een ingewikkeld belastingstelsel. Maar dit althans meenen wij te mogen zeggen: de meeste voorstellen die de Commissie toekwamen hebben allen schijn, voorgebracht te zijn ter eigen bevoordeeling, ongeacht de gevolgen voor anderen, die hieruit voortvloeien.

C. V.

NOTA. — Zekere dagbladen melden de laatste dagen dat de Minister van Financiën de leden der Commissie aangezocht heeft hunne werkzaamheden te hernemen.

HERDENKING EDWARD COREMANS

De Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden zond hieronderstaande mededeelingen aan zijn leden:

De Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden en de Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen herdenken op Zaterdag 16 Februari 1935 te 16 uur in de Assisenzaal van het Gerechtshof te Antwerpen den

**hondersten verjaardag der geboorte van
Edward Coremans**

Redenaars: Mters Hector LEBON en Emiel WILDIERS.
U wordt verzocht op deze herdenking aanwezig te zijn.

HET BESTUUR

BOND DER
VLAAMSCHÉ RECHTSGELEERDEN

Antwerpen, 7 Februari 1935
Waarde Confrater,

Ter gelegenheid van de Coremans-Herdenking richt de Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden een gezellig avondmaal in op Zaterdag 16 Februari 1925 te 6,30 uur, in het Hotel du Commerce, Statieplein. Inschrijving: 30 frank te storten vóór Donderdag 14 dezer op de postcheckrekening van Mr J. Stockmans, advocaat, Lange Leemstr. 99, Antwerpen, nr. 77042.

HET BESTUUR

Over deze plechtigheden zal ons blad de volgende week verslag uitbrengen.

MEDEDEELINGEN

Het Verbond van Commiezen-Griffiers en Bedienden van de Vrederechten van België verzoeken ons tot opname van den hiernavolgenden wensch, die door het verbond aan den Heer Minister van Rechtswezen werd overgemaakt. Wij geven volgaarne gevolg aan dit verzoek.

* * *

« Verscheidene plaatsen van Kantongriffier zijn op dit oogenblik te begeven.

» De Commiezen-Griffiers van de Vrederechten, rechtstreeks door de Schatkist bezoldigd, vreezen dat deze plaatsen eens te meer zullen worden ingenomen door » menschen die niet behooren tot het beroepspersoneel, » namelijk door de commiezen « op papier », te zeggen » hulpbedienden, die niet rechtstreeks door de Schatkist » zijn bezoldigd, en die slechts af en toe in de Kanton- » griffiën werken.

» Zij drukken den wensch uit de plaatsen waarvan » sprake, te zien voorbehouden aan het wezenlijk perso- » neel van de Kantongerechten. En om hunne vraag te » rechtvaardigen doen ze gelden dat de hoedanigheid van » Griffier van het Kantongerecht niet van dag tot dag » wordt verworven. Om de uitgebreide en verscheidene » kennis der functies van de Kantongriffiers te verwerven » hoeft men vaak lange jaren van onverdroten ijver en » gezette arbeid in een griffie van een kantongerecht door » te brengen. »

CURIOSA

GERECHTELIJKE ZELFKANT

Platonische liefde is zeldzaam. Wie onbetwistbaar recht heeft op 1000 frank, wil meestal toch nog de 1000 frank. Twijfel komt den betichte ten goede, — soms door eene voorwaardelijke veroordeeling.

Sommige menschen slaan op de vlucht, als ze een ongeluk veroorzaakt hebben; — verkeersagenten, nooit.

Een rechter, die nooit wakker schiet; — een rechter, die nooit de oogen kan luiken: — les extrêmes se touchant.

Rechtters zijn, over 't algemeen, weinig welsprekend. Nochtans is het daarom niet dat de welsprekendheid der balie hen doorgaans slechts matig boeit.

Er zullen altijd dames zijn die ernstig meenen dat rechtters en advocaten niet noodzakelijk de vrouwen haten.

Wij dachten dat de betichte ons voor den gek hield. Misschien hield hij ons maar voor gekken.

Hangt geen groot kruisbeeld achter mijn rug. Zet er een kleintje, — vijf centimeter hoog, — op de tafel, vóór mij.

Jud.

Uitgaven reeds verschenen in de Vlaamsche Rechtskundige Bibliotheek

Uitgegeven door "RECHTSKUNDIG WEEKBLAD"

Prof. Mr René VICTOR : Het belang van de Nederlandsche wetenschap voor de algemeene rechtstheorie fr. 7,50

Mr F. WITTEMANS : Wederzijdsche rechten en plichten der echtelieden fr. 30,—

Mr R. VAN LENNEP : De werklozenverzekering in België fr. 30,—

Victor LEEEMANS : Carl Schmitt fr. 25,—

Mr J. DE WEERDT : Samensmelting van handelsvennootschappen fr. 35,—

Prof. Mr Robert VANDEPUTTE : Het begrip van het politiek misdrijf in het Belgisch recht fr. 30,—

Prof. Mr Robert VANDEPUTTE : De nieuwe Duitse wetgeving fr. 18,—

Mr R. VAN LENNEP : De motiveering van vonnissen en arresten fr. 25,—

Dr Maria DE LANGHE : De Italiaansche « Stato Corporativo » fr. 18,—

« De Sikkels », Kruishofstraat, 223, Antwerpen.